

ANBEFALINGER

ØGET HJEMTAG AF EU MIDLER

Danmark på podiet i at indhente teknologikapital fra EU

INDHOLD

Introduktion	3
Hvad er problemet?.....	4
Anbefalinger.....	6
Til den danske regering og embedsværket.....	7
Den ideelle tidslinje.....	13
Til EU.....	14
Bilag og kilder.....	16

Om

Disse anbefalinger er udgivet af Dansk Industri baseret på input fra danske offentlige og private aktører.

Dato

April 2024

Kontakt

Dansk Industri, Europapolitik

Charlotte Gjedde, Chefkonsulent, chgj@di.dk

INNOVATIONSPOLITIK SOM INDUSTRIPOLITIK

Dansk og europæisk erhvervsliv er presset fra bl.a. USA og Kina, hvor det globale kapløb for grønne og digitale teknologier for alvor er blevet skudt i gang. Det har igangsat et paradigmeskift i EU's tilgang til industripolitik, og virksomheder efterspørger konkrete initiativer, der kan løfte deres konkurrenceevne. Mange forskellige aspekter er afgørende for at sikre den europæiske konkurrenceevne, men gennemgående for de europæiske diskussioner er adgangen til kapital. Rundt omkring i Europa vinder nationale statsstøttetiltag indpas og vi ser desværre et begyndende statsstøtteræs i Europa, som vi i Danmark ikke kan vinde. Desto vigtigere bliver derfor adgangen til EUs konkurrenceudsatte midler – også for danske virksomheders konkurrenceevne.

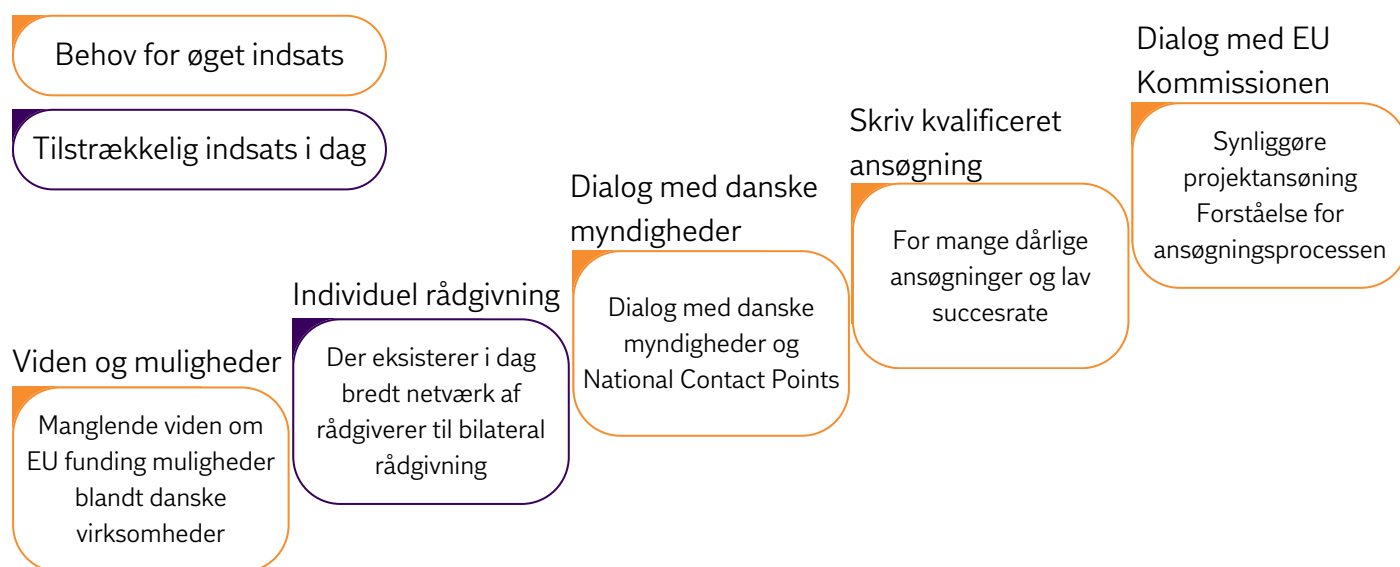
Danmark og danske virksomheder har mulighed for at hjemtage og søge om midler i EU's konkurrenceudsatte fonde, der skal støtte innovation, teknologiudvikling og vækst i EU's medlemslande. Ifølge nye tal fra [Tænk tanken Europa og DI](#), så er der et uforløst potentiale i EU's midler, hvor Danmark kan øge sit relative hjemtag af EU's konkurrenceudsatte midler. Hvis Danmark øgede sit relative hjemtag af EU's konkurrenceudsatte midler til det svenske niveau, ville det danske hjemtag kunne øges med 1,3 milliarder kr. svarende til en stigning på knap 17 procent. Danmark har en klar interesse i at fremme dansk deltagelse i især de grønne og digitale EU-programmer. Både for at sikre kapital og finansiering, men også for at udnytte denne finansiering til at geare danske investeringer generelt og på sigt fastholde dansk erhvervslivs teknologiskalering og vækst.

Danske virksomheder og erhvervsliv bærer en vigtig del af ansvaret for at sende kvalificerede ansøgninger afsted til EU's konkurrenceudsatte fonde samt iværksætte projekter og innovationsudvikling til disse fondssamarbejder. Derfor sætter DI nu fokus på hjemtag af EU midler for at styrke dansk konkurrenceevne, bl.a. igennem afvikling af workshops, videndelende aktiviteter og netværksfacilitering for danske aktører. Men denne indsats kan ikke stå alene og derfor peger DI nu også på konkrete politiske anbefalinger for dansk hjemtag, der kan løftes af den danske regering, embedsværket, EU samt det eksisterende innovationsnetværk.

HVAD ER PROBLEMET?

Danmark og især danske virksomheder har potentiale for at øge hjemtaget fra EU's konkurrenceudsatte fonde til teknologiudvikling og skalering. Udfordringen for danske virksomheders mulighed for at sende kvalificerede ansøgninger til Europa Kommissionens konkurrenceudsatte fonde kan illustreres gennem nedenstående brugerrejse:

Figur 1: En virksomheds brugerrejse for at søge EU midler

Det uforløste potentiale skyldes:

Manglende viden og opmærksomhed

Der findes for nuværende ikke ét sted, hvor man som virksomhed eller innovationsaktør kan få et samlet overblik over alle mulighederne for EU-finansiering på tværs af programmer, og hvordan man skal gribe ansøgningsprocesserne an. I dag eksisterer platformen 'EUDK Support', der har fokus på udvalgte programmer, men denne indsats er ikke tilstrækkelig i at få et samlet overblik og indgang for danske virksomheder. Desuden, bliver der i EU programmerne lanceret nye ansøgningsrunder løbende med opdaterede temaer eller kriterier, og uden en faciliteret oversigt over dette, resulterer det i, at der hos danske virksomheder er generel manglende viden tidligt i processen om mulighederne for EU-finansiering som CAPEX-støtte til projekter og teknologiskalering,

Danske myndigheders rolle som 'National Contact Point' er differentieret

Danske myndighederne udfylder en afgørende rolle i at sikre midler fra EU til danske aktører og virksomheder som 'National Contact Point', dvs. den ansvarlige for at koble den givne EU-fond med dansk erhvervsliv og innovationsaktører. Denne rolle bliver dog løftet meget forskelligt fra myndighederne afhængigt af dedikerede ressourcer, indsatser og initiativer samt prioritet i driften, og blandt mange 'National Contact Points' er den direkte dialog og interessevaretagelse for virksomhederne og innovationsaktører yderst begrænset. Det øgede fokus, der er lagt i f.eks. Energistyrelsens nyoprettede sekretariat for EU's Innovationsfond er et vigtigt skridt for at sikre en koordineret tilgang, men der er fortsat behov for øget indsats.

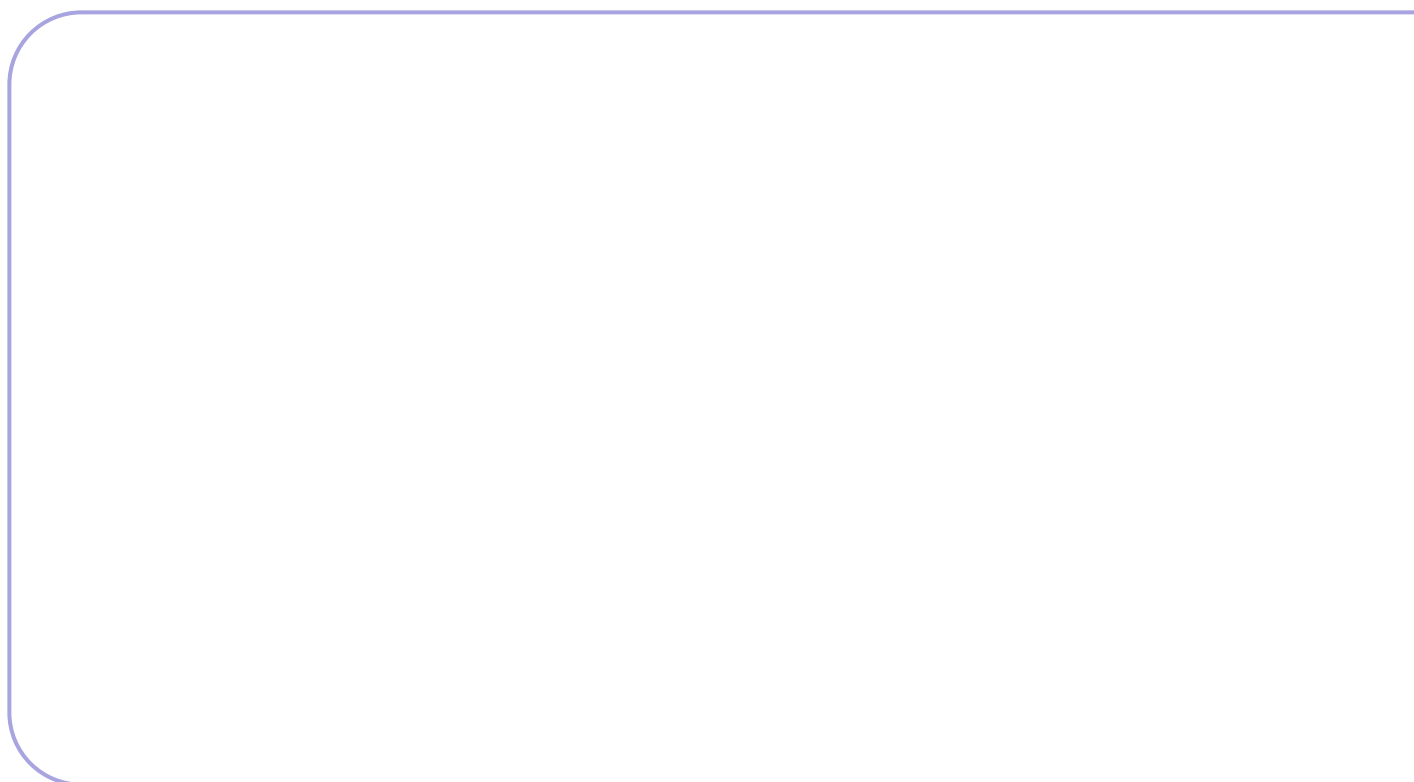
Højt antal af ikke-kvalificerede ansøgninger

De ansøgninger, som danske aktører sender afsted, inkluderes i statistikken, men en stor del af dem opfylder ikke standarderne for at blive taget i betragtning sammen med de ansøgninger, der bliver udvalgt. Under EU's Innovationsfond, lever kun ca. 33 pct. af ansøgninger op til kriterierne for at være berettiget. Det vil sige, at størstedelen af ansøgninger kommer ikke videre i ansøgningsprocessen, fordi de ikke lever op til de indledende kriterier for EU-programmet, hvilket resulterer i lave succesrater samt negative erfaringer for ansøgere, der mister motivationen for at søge igen.

Kompleksiteten er høj i EU's ansøgningsprocesser og afrapportering for konkurrenceudsatte midler

Ansøgningsprocessen, udvælgelsesprocessen og selve projektledelsen for EU-finansierede projekter er komplekse, langvarige og dokumentationstunge. Det er vigtigt, når der uddeles EU-midler, at der sikres tilstrækkelig information, viden og dokumentation, da det er EU-borgernes skattemidler, der udmøntes. Dog er kompleksiteten, ventetiden og dokumentationsomfanget i mange tilfælde uproportional ift. midlernes størrelse, og hvad de kan skabe af resultater. F.eks. har hvert program unikke afrapporteringskrav, og EU-programmerne efterspørger specifik afrapportering af tidsregistrering i EU dedikerede skemaer. Ansøgningsprocesser varer op mod 12 måneder, hvor mange processer ender med blot at være administrative byrder for den ansøgende virksomhed uden, at det styrker projektet eller muligheden for at opnå midler. Selvom der er gode muligheder for at modtage hjælp til at søge EU-programmerne, så oplever særligt virksomheder en kompleks og tidskrævende afrapportering på projekterne. Det er ikke intuitivt, hvordan pengene kan og må bruges til at håndtere ansøgnings- og afrapporteringskravene. Desuden oplever virksomheder ligeledes lang betalingstid på op til 24 måneder fra ansøgning til at pengene er på kontoen. Derfor kigger startups ofte mod nationale programmer eller anden kapital.

ANBEFALINGER

A large, empty rounded rectangular box with a thin purple border, intended for the main content of the page.

ANBEFALINGER TIL DEN DANSKE REGERING OG EMBEDSVÆRKET

1. FASTSÆT KPI

DI anbefaler, at den danske regering fra 2025 fastsætter et konkret mål for at øge hjemtaget af direkte finansiering forvaltet af EU-Kommissionen, de såkaldte konkurrenceudsatte midler, der ligger udenfor Danmarks 'landekonvolut'. Dette konkrete mål skal benchmarke sammenligneliges landes hjemtag af midler ift. BNI. Ifølge analyse fra Tænk tanken Europa og Dansk Industri kan hjemtaget ift. BNI øges med 15-20% sammenlignet med f.eks. Sverige. Målet bør gælde på tværs af ressortministerier og konkret bør målet indfries ved, at arbejde for at øge succesraten for danske ansøgninger, især for private aktører og virksomheder. Det politiske fokus bør således være at øge antallet af kvalificerede ansøgninger og ikke blot antallet af ansøgninger. Det vil indebære, at myndighedernes informationsdeling og rådgivning til ansøgere om gældende ansøgnings- og tildelingskrav øges. Hermed sikres det, at virksomheder og innovationsaktører ikke bruger unødige ressourcer på at gennemgå komplekse og langsommelige ansøgningsprocedurer, hvor de risikerer at blive frasorteret på teknikaliteter.

2. ONE POINT ENTRY FOR DANSKE AKTØRER

Et afgørende skridt for at øge hjemtaget af midler er at sikre den nødvendige viden, rådgivning og kommunikation bliver udbredt til danske aktører og virksomheder. I dag er ansvaret for dette spredt imellem flere forskellige ministerier og styrelser, hvor ingen påtager sig et koordinerende ansvar for sikre øget hjemtag på tværs af EU's programmer hos danske aktører bredt både offentligt og private. Dette skaber en mangel på tidlig viden omkring mulighederne for finansiering fra EU. Derfor anbefaler DI, at regeringen etablerer et one-point entry i det danske embedsværk. Konkret bør der oprettes et tværministerielt sekretariat, der skal løfte ansvaret for øget kommunikation, sikre et dansk aftryk på EU's programmer og inddragelse af danske interesserenter i dette, samt tidlig rådgivning om EU's konkurrenceudsatte fonde. Det er afgørende, at indsatsen bliver tværministeriel, samt at den ikke introducerer ekstra kompleksitet for danske private aktører, men derimod mindsker kompleksiteten. Indsatsen må ikke være et ekstra lag på eksisterende aktiviteter. Indsatsen skal samlet styrke og koordinere arbejdet mellem National Contact Points og sikre opfyldelse af fastsatte KPI på hjemtag af EU midler til danske aktører, især private. Der bør afsættes en samlet pulje på 5,6 mio. kr. for perioden 2025-2027 til lønsum samt facilitering af sekretariatets aktiviteter.

Sekretariatet skal sikre:

- Koordination mellem samtlige National Contact Points for EU's fonde. National Contact Point-rolle bør fortsat forankres i det relevante fagministerium/styrelse, mens den centrale indgang skal sikre koordinering mellem disse for at 1) styrke danske interessevaretagelse overfor EU og 2) udbrede mulighederne for EU-finansiering på tværs af danske aktører. Hermed sikres synergi mellem EU's konkurrenceudsatte fonde på de teknologier, der støttes, samt danske aktørers mulighed for at bevæge sig op af innovationskæden (TRL).
- Navigation og kommunikation som en hjælp til danske aktører – især virksomheder – med at navigere i EU's konkurrenceudsatte midler samt landskabet af eksisterende aktører, der kan rådgive og støtte potentielle ansøgere. Aktører inkluderer regionale kontorer i Danmark og EU, GTS-institutterne, de nationale klynger, universiteter og erhvervsorganisationer. Den centrale indgang bør skabe et overblik over EU-programmer med information om bl.a. budget, formål, grøn målsætning, målgrupper, medfinansiering, supportmidler, deadlines mv., som kan hjælpe rådgivere og ansøgere med at få overblik over mulighederne for at søge grøn finansiering gennem EU. Overblikket skal desuden hjælpe potentielle ansøgere med at se, hvor der for hvert led i værdikæden er mulighed for at bruge EU-finansiering til at geare anden finansiering fra f.eks. andre EU programmer, nationale støtteordninger og private investorer.
- Styrkelse af samarbejdet med internationale konsortier, hvor danske virksomheder kan indgå som partnere. I mange af EU's programmer, er det et ansøgningskriterie, at indgå i partnerskaber på tværs af medlemsstater. Ved en dedikeret indsats for at styrke samarbejdet med andre europæiske aktører, der er modtagere af EU's programmer, kan danske virksomheder modtage dele af disse midler som partner i større programmer. Denne indsats kunne f.eks. drives i samarbejde med danske repræsentationer i europæiske medlemsstater og de danske klynger.
- Gearing af dansk og europæisk støtte til innovation- og teknologiudvikling gennem bedre samspil mellem dansk og europæisk støtte til innovationsudviklingen. Konkret bør der etableres et samarbejde med Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP), Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP), Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP), Eurostars, Innovationsfoden, Grand Solutions mv. mhp. at oplyse disse ansøgere om mulig finansiering gennem EU's fonde såsom EU's Innovationsfond og LIFE-Programmet. Formålet skal være at lade projekter, der har gennemgået nationale udviklings- og demonstrationsprogrammer indgå i en pipeline for EU's konkurrenceudsatte fonde, hvor projekter har gennemgået en modningsfase og dermed kan være relevante til at indgå i kvalificerede EU fondsansøgningerne.

3. MINISTERIER OG STYRELSER SKAL PRIORITERE ROLLEN SOM NATIONAL CONTACT POINT

Alle EU's medlemslande har et såkaldt National Contact Point (NCP) på hver af de konkurrenceudsatte fonde, der har ansvaret for kontaktfremstillingen og agerer som bindeled mellem nationale aktører og EU-systemet. De Nationale Contact Points er forankret hos en række forskellige danske myndigheder afhængigt af fondens indholdsmæssige fokus, og rollens indhold er i dag defineret ud fra den pågældende myndigheds prioritering og ressourcer. DI anbefaler, at hvert ministerie med et National Contact Point tilslutter sig en fælles rollebeskrivelse mhp., at alle myndigheder trækker i samme retning for at sikre nedenstående mål:

➤ **Interessevaretagelse**

Danske myndigheder har mulighed for at sikre et dansk aftryk på udformning og implementering af EU's konkurrenceudsatte fonde. Dette sker både i den formelle udformning af forordningen og retsakter for det pågældende program samt i udformningen af de fremtidige ansøgningsrunder. Det er en fordel at arbejde strategisk og langsigtet med interessevaretagelse og interessentinddragelse forud for, at EU-Kommissionen har udarbejdet et første forslag til en runde. Her bør Nationale Contact Points arbejde for, at danske styrkepositioner sikres både i de enkelte fonde, samt på tværs ift. de øvrige danske Nationale Contact Points. Desuden bør de Nationale Contact Points sikre, at danske interessenter inddrages rettidigt og løbende i dette arbejde med henblik på at få faglig sparring, så danske myndigheder er godt klædt på til det implementerende EU-arbejde. Her kan Nationale Contact Points fordel følge modellen fra Horizon Europe-programmet, hvor specifikke referencegrupper er nedsat for at bidrage med faglige input løbende, sikre tidlig interessevaretagelse samt input til prioritering. Se [mere her](#).

➤ **Konkrete tiltag**

Deltagelse i møder for NCPs i EU, nedsættelse af referencegrupper for at inddrage danske interessenter i prioriteter for danske myndigheder, dele udkast til arbejdsprogrammet og forordninger og påvirke forordninger for funding programmer i politiske forhandlinger med bl.a. afsæt i ensartede og simple af rapporteringskrav, samt hurtigere bevillingsprocesser og udbetaling.

➤ **Øge målrettet kommunikation**

En afgørende udfordring for det danske hjemtag er den manglende viden og indsigt i EU's konkurrenceudsatte fonde for danske aktører. Dette skal både sikres på tværs, samt for hver af EU-programmerne, hvor NCP'erne skal sikre udbredelse af viden om kommende ansøgningsrunder samt fremtidige fokus på teknologi, innovation og temaer. Kommunikationen skal ske løbende og rettidigt før og under kommende ansøgningsrunder, da udviklingen af kvalificerede ansøgninger ofte tager længere tid end ansøgningsrundens deadline tillader. I denne kommunikation er det også afgørende, at NCP'er tydeligt belyser konkrete udvælgelseskriterier, størrelser på bevillinger, tidsfrister og krav til partner-og/eller konsortieopbygning. Kommunikationen skal være målrettet danske aktører, især virksomheder for øge hjemtaget i denne gruppe.

➤ **Konkrete tiltag**

Højere kvalitet og deltagelse ved informationsmøder, webinarer med relevante EU-Kommissionsansvarlige, afholde dialogmøder, løbende opdatering af hjemmeside, brug af sociale medie platforme, stille op til faciliterede netværksmøder med regionskontorer, klynger og erhvervsorganisationer.

➤ **Tidlig rådgivning og præ-validering**

For interesserede danske ansøgere, skal NCP'er være en del af den indledende rådgivning, samt styrke kontakten mellem ansøgere og relevant EU-myndighed for den pågældende fond. For rådgivning til konkrete ansøgninger er det vigtigt, at NCP'er hjælper med at belyse det eksisterende netværk af aktører og rådgivere, der kan bidrage til den specifikke ansøgningsproces. I målet om at øge antallet af kvalificerede danske ansøgninger til EU's konkurrenceudsatte fonde og succesraten, bør danske potentielle ansøgere kunne sikres en pre-validering af projektet. Denne pre-validering skal hjælpe potentielle ansøgere med at vurdere, om de lever op til de grundlæggende udvælgelseskriterier for den pågældende fond og vurdere, om det er relevant at udarbejde en fuld ansøgning, der kræver en del interne og eksterne ressourcer. Desuden bør en pre-validering af et projekt udløse en større indsats fra danske myndigheder og netværk, f.eks. i form af støttetilkendegivelse fra NCP-myndigheden overfor fonden.

➤ **Konkrete tiltag**

Vejledning af ansøgere, udvikling af basisdokumenter og skabeloner til ansøgningsprocessen, afrapporteringen, budget og aftaler, der skal underskrives for partner-og konsortieopbygning.

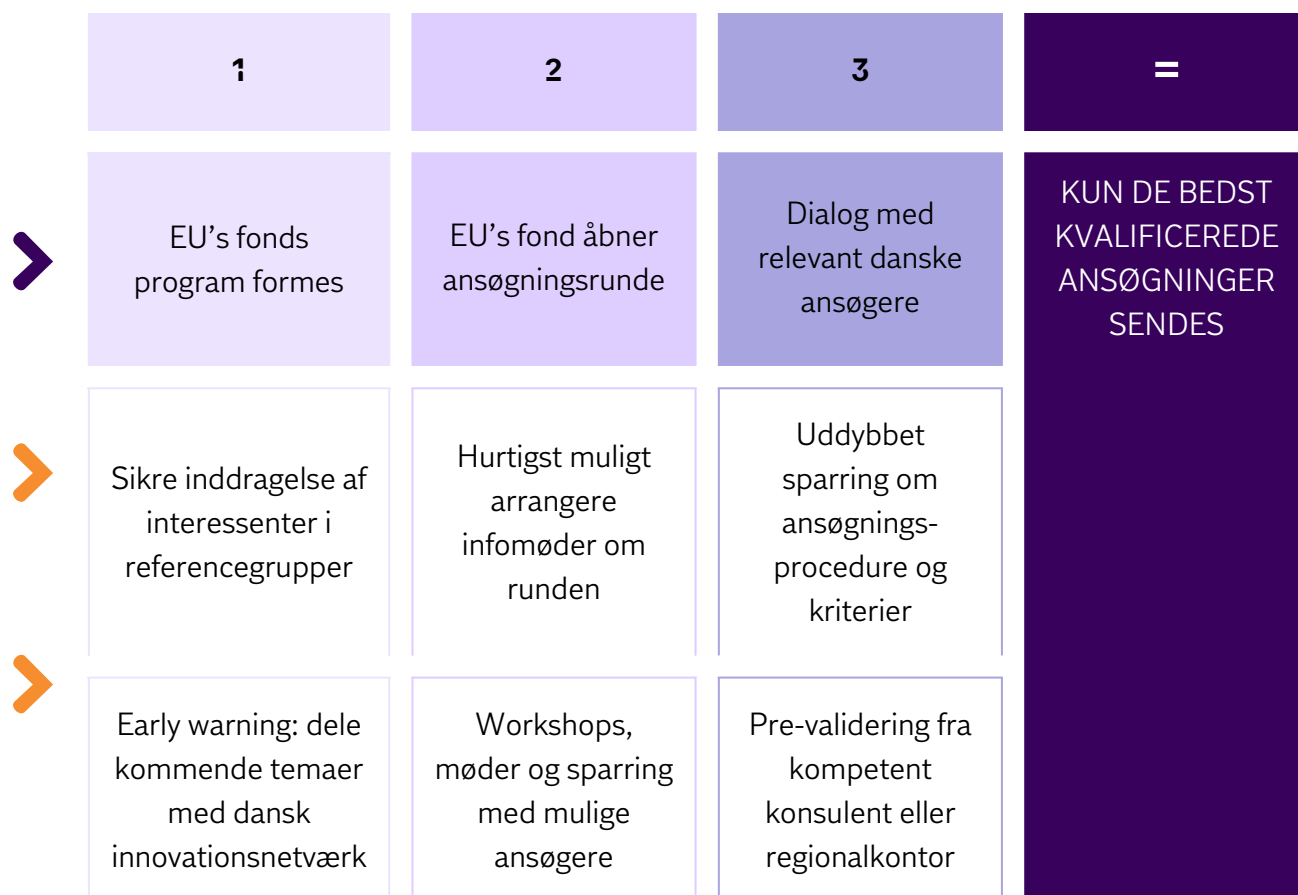
4. DANMARK SKAL GØRE OP MED SIN MODREGNINGSMODEL

Det er i dag en udfordring for det danske hjemtag af midler, at vi i Danmark modregner hjemtaget fra EU's forsknings- og innovationsfonde i det statslige forskningsbudget. Det betyder, at hvis det lykkes at øge hjemtaget af midler fra disse fonde, så vil staten reducere bevillingerne til forskning og innovation på finansloven, således at andre vigtige forskningsområder eller innovationsprojekter ikke vil modtage finansiering. DI anbefaler, at denne model ændres, således at det er Danmarks bidrag til EU's fonde, der medregnes i det offentlige forskningsbudget og ikke hjemtaget.

Figur 2: Den ideelle tidslinje for at sikre kvalificerede danske ansøgninger

Nedenfor er illustreret den ideelle indsats for en National Contact Point for at sikre inddragelse af danske aktører

ANBEFALINGER TIL EU

EU-Kommissionen og de relevante myndigheder herunder har ansvaret for at drive og koordinere EU's konkurrenceudsatte fonde operationelt. Det betyder bl.a., at de laver udkast til de specifikke forordninger og rammevilkår for et EU-program samt koordinerer indsatsen omkring kommende ansøgningsrunder. Som beskrevet er udformningen af selve ansøgningsprocesserne samt de nødvendige dokumentationskrav dog ikke proportionelle og unødigt administrationstunge.

Derfor bør EU-kommissionens relevante myndigheder sikre:

1 En simplificering af ansøgningsprocessernes dokumentationskrav

En af de afgørende grunde til, at danske ansøgere succesrate er lav er, at ansøgningerne ikke lever op til de indledende kriterier for bevillingen. Dette skal både løses gennem bedre tidlig rådgivning og præ-validering, men EU har også et ansvar for at tydeliggøre kriteriernes definitioner og simplificere dokumentationskravene. Kravene udgør pt. en bureaukratisk barrierer for, at støtten når relevante innovationsprojekter, der dermed ikke kan bidrage til at understøtte europæisk innovation og udvikling.

2 Tydeligt kommunikere omkring kommende ansøgningsrunders tematiske fokus

De tematiske teknologi- og innovationsfokus kan variere meget mellem ansøgningsrunder, så det er afgørende, at dette meldes ud tidligt til alle europæiske aktører. Da det i mange tilfælde tager længere tid at skrive en EU ansøgning end tidsfristen i ansøgningsprocessen tillader, skaber det ulige spilleregler for europæiske virksomheder, hvis de ikke modtager informationen på samme tid.

3 Optimere tiden i Time-to-Grant

Tidsperioden fra en ansøgningsrunde annonceres til afsendelse af ansøgning, til at en ansøger får endeligt svar og tildeles midler kumulerer ofte i en periode på op til 1,5 år. Det er lang ventetid for virksomheders projektudvikling, samt en høj risiko at tage for især SMV-segmentets markedsudvikling og innovationsgearing. Derfor bør tidsperioden fra ansøgningsrunden åbner til, at midler tildeles være så kort som overhovedet muligt og bør max tage 9-12 måneder.

4 Design EU-programmet til at være målrettet specifikke bevillingsintervaller

I dele af EU's programmer bliver ansøgningsrunder tildelt i brede intervaller for bevillinger, eksempelvis i EU's Innovationsfond (small-scale interval 2,5-20 millioner euro). Det betyder, at ansøgere i praksis konkurrerer med relativt meget mindre eller større projekter. Der bør være overensstemmelse mellem dokumentationskrav mv. alt efter om man som ansøger skal modtage 2,5 eller 20 millioner euro. Derfor bør EU definere smallere intervaller for bevillinger i deres EU-programmer for at tillade mere sammenlignelige projektansøgninger og dokumentationskrav i overensstemmelse hermed. Det vil hjælpe med at øge succesraten.

5 Kumulering af midler på tværs af EU-programmer og statsstøtte

Det skal i EU's programmer være muligt at kumulere finansiel støtte på tværs af programmerne, således at en aktør kan sprede den finansielle risiko og byrde i takt med projektmodningen. Samtidig skal det være tydeligt, hvordan EU-programmernes bevilling kan kombineres med eventuel national statsstøtte i Danmark.

BILAG

Overblik over udvalgte relevante konkurrenceudsatte fonde

Program	Budget (2021-2027) i mia. euro*	Formål
Horizon Europe	95,5	EU's rammeprogram for forskning og innovation støtter fri forskning, forskermobilitet, strategisk forskning og innovation.
Connecting Europe Facility	28,4	Udvikle og modernisere de transeuropæiske net inden for transport, energi og den digitale sektor.
EU Innovationsfonden	40 **	Skabe økonomiske incitamenter til at investere i innovative lav-emissions teknologier og processer.
European Defence Fund	8	Fremme forsvarsindustriens konkurrenceevne, effektivitet og innovationskapacitet. Hovedparten af fondens midler går til udvikling af forsvarsmateriel.
Digital Europe	7,5	sikre en bred udrulning og anvendelse af digitale teknologier på tværs af Europa inden for særligt supercomputere, kunstig intelligens, cybersikkerhed og digitale færdigheder.
LIFE Programmet	5,4	Bidrage til en bæredygtig, cirkulær, energieffektiv, klimaneutral og klimaressistent økonomi baseret på vedvarende energi mhp. at beskytte, genoprette og forbedre miljøkvaliteten, og at standse og vende biodiversitetstab

*Multifinancial Framework og Next Generation EU samlet

**Baseret på ETS prisen

Kilder

[Analyse Tænketanken Europa og Dansk Industri - Dansk hjemtag af EU midler](#)

[Handlingsplan til fremme af dansk deltagelse i EU's grønne programmer \(ufm.dk\)](#)

[Publications Office \(era-learn.eu\)](#)

[Langsigtet EU-budget for 2021-2027 og Next Generation EU - Consilium \(europa.eu\)](#)